

ROBERT BLY

Iron John

CĂLĂTORIA INIȚIATICĂ A BĂRBAȚILOR
SPRE MASCULINITATEA AUTENTICĂ ȘI CELE 8
ETAPE ALE TRANSFORMĂRII INTERIOARE

Traducere din limba engleză de
ANDREI GĂITĂNARU

EDITURA HERALD
București

CUPRINS

PREFAȚĂ	9
Capitolul 1	
PERNA ȘI CHEIA	13
Găsirea lui Iron John	17
Pierderea mingii de aur	19
Ce face băiatul?	25
Plecând pe umerii Bărbatului Neîmblânzit	27
Tatăl îndepărtat	35
Capitolul 2	
CÂND PĂRUL DEVINE DE AUR	42
Povestea: Prima zi la iaz	44
Povestea: A doua zi	59
Povestea: A treia zi	65
Ieșirea în lume	69
Capitolul 3	
DRUMUL CENUȘII, COBORÂREA ȘI JALEA	72
Ce se întâmplă	73
Naivitatea	80
Amorțeala	84
Povestea: Apucând-o pe drumul bucătăriei	85
<i>Katabasis</i>	87
Pornind pe Drumul Cenușii	97
A învăța să te cutremuri	103
Plecarea din casa mamei către casa tatălui	104
Capitolul 4	
FOAMEA DE REGE ÎNTR-UN TIMP AL LIPSEI DE TATĂ	111
Perturbări ale faptului de a fi Fiu	111
Prea puțin Tată	112
Neîncrederea în bărbații mai în vârstă	114
Temperament fără învățătură	116
Tatăl întunecat	118
Povestea: Vizitându-l pe Rege	122
Regele în cele trei Tărâmurii ale sale	127
Regele Sacru superior	127
Regele politic de mijloc	129

Regele interior	131
Dublul șuvoi din interiorul Regelui Sacru	134
Dublul șuvoi din interiorul Tatălui	135
Doriința de a trăi cu Regele	138
Bărbatul ca ființă separată	141
Capitolul 5	
ÎNTÂLNIREA DIN GRĂDINĂ CU ZEIȚA-FEMEIE	144
Femininul matern și femininul personal	144
Povestea: Întâlnirea cu fiica Regelui	145
Intrarea în grădină	149
Femeia cu Părul de Aur și delicioasa confuzie	157
Hermes și Zeița-Femeie	165
Capitolul 6	
A-I ADUCE LA VIAȚĂ PE RĂZBOINICII INTERIORI	168
Războinicii din interior	168
Războinicul exterior sau disciplinat	171
Războinicul Etern sau Sacru	174
Povestea: Scena bătăliei	180
Obținerea unui cal cu patru picioare	184
Condiția Războinicului în învățături, literatură și știință	186
Mitul pelasgian al creației	189
Condiția Războinicului în mariaj și în relații	191
Fier vs. cupru	193
Susținând tensiunea dintre contrarii	196
Trăind în contrarii	199
Admirând alegerea lui Paris	200
Trecerea de la cupru la fier	202
Capitolul 7	
CĂLĂRIND CALUL ROȘU, CALUL ALB ȘI CALUL NEGRU	205
O prezentare a inițierii clasice	206
Povestea: Festivitatea merelor de aur	216
Merele de aur	218
Pragul ca spațiu ritualic	219
Călărind calul roșu, calul alb și calul negru	225
Sucesiunea Marii Mame	227
Sucesiunea alchimiștilor	227
Sucesiunea masculină	228

Capitolul 8

RANA FĂCUTĂ DE OAMENII REGELUI	233
O rană în zona genitală	233
O rană care ologește	234
Rana de mistreț care l-a omorât pe Adonis	236
Rana de mistreț care nu mai aduce moartea	240
Rana ca pânțec masculin	243
Rana ca angajament al bărbatului față de Zeul Jalei	244
Povestea: Cererea miresei	246
Bărbatul Neîmblânzit și calitățile sale	249
Comunitatea din interiorul <i>psyche</i> -ului	255
Povestea: Sărbătoarea nunții	260

Epilog

BĂRBATUL NEÎMBLÂNZIT ÎN RELIGIA, LITERATURA ȘI FOLCLORUL DIN VECHIME	266
Era vânătorii	266
Era agricolă	268
Bărbatul Neîmblânzit în literatura străveche	271
Bărbatul Neîmblânzit în Evul Mediu european	273
Amenințarea Bărbatului Neîmblânzit în Europa	275
POVEȘTEA LUI IRON JOHN	279

PREFAȚĂ

Trăim un moment important și rodnic, căci este clar pentru bărbați că imaginile masculinității adulte oferite de cultura populară¹ sunt depășite; bărbații nu se mai pot baza pe ele. În momentul în care un bărbat împlinește 35 de ani, el știe că imaginile bărbatului drept, ale bărbatului dur, ale bărbatului adevărat pe care le-a primit în timpul școlii nu funcționează în viață. Un astfel de bărbat este deschis către noi viziuni asupra a ceea ce un bărbat este sau ar putea fi.

Poveștile de spus la vatră au trecut, așa cum trece apa prin câțiva metri de pământ, prin generații de bărbați și femei, iar noi putem avea încredere în imaginile lor mai mult decât, să zicem, în acelea inventate de Hans Christian Andersen. Imaginile pe care vechile povești² ni le oferă – furtul cheii de sub perna mamei, ridicarea unei pene de aur căzute de la pieptul arzând al Păsării de Foc, găsirea Bărbatului Neîmblânzit pe fundul unui iaz, mersul pe urmele lăsate de propria rană prin pădure și descoperirea faptului că seamănă cu urmele unui zeu, toate acestea sunt menite a fi integrate încet în corp. Iar, odată absorbite, ele continuă să se tot desfășoare.

În vechile mituri auzim, de exemplu, despre energia lui Zeus, acea energie pozitivă de lider prezentă în bărbați, în privința căreia cultura populară susține în mod repetat că nu există; de la Regele Arthur învățăm valoarea pe care o deține mentoratul masculin în viețile tinerilor bărbați; din povestea Iron John³ auzim despre importanța mutării din tărâmul mamei în tărâmul tatălui; iar din toate poveștile de inițiere

¹ Aici, referință la cultura de largă răspândire. (*N. red.*)

² Referință la miturile și poveștile pregrecești. Vezi și p. 58 din această carte. (*N. red.*)

³ Povestea nr. 136 în ediția de la 1857 a culegerii de povești și legende a Fraților Grimm. În limba română, această poveste a fost tradusă cu titlul „Hans cel de fier”. (*N. red.*)

aflăm cât de esențial este să abandonăm în totalitate așteptările parentale și să găsim un al doilea Tată sau „celălalt Rege”.

Există inițiere masculină, inițiere feminină și inițiere umană. În această carte vorbesc doar despre inițierea masculină. Vreau să fie limpede faptul că această carte nu caută să-i monteze pe bărbați împotriva femeilor, nici să-i întoarcă pe bărbați la acel mod de a fi dominator care a dus timp de secole la represiunea femeilor și a valorilor acestora. Gândul din această carte nu constituie o provocare la adresa mișcării femeilor. Cele două mișcări, dominanța bărbaților și emanciparea femeilor, sunt legate una de cealaltă, dar fiecare dintre ele se manifestă în intervale diferite. Jalea¹ din interiorul bărbaților a crescut odată cu începutul Revoluției Industriale și a atins acum o adâncime care nu poate fi ignorată.

Partea întunecată a bărbaților nu poate fi contestată. Exploatarea iresponsabilă a resurselor pământului, devalorizarea și umilirea femeilor, fixația pentru războiul tribal, toate acestea sunt de netăgăduit. Moștenirea genetică contribuie la obsesiile lor, dar o fac, de asemenea, cultura și mediul. Avem mitologii denaturate care ignoră profunzimea sentimentului masculin, care îi desemnează bărbatului un loc în cer, nu pe pământ, care îl învață obediința față de puterile greșite, care lucrează la a-i ține pe bărbați în postura de băieți și care îi încurcă atât pe bărbați, cât și pe femei în sisteme ale dominației industriale, ce exclude atât matriarhatul, cât și patriarhatul.

În cea mai mare parte, limbajul acestei cărți se adresează bărbaților heterosexuali, dar nu îi exclude pe cei homosexuali. Până în secolul al XVIII-lea termenul „homosexual” nu era folosit. Înainte de acel moment bărbații *gay* erau înțeleși ca parte a largii comunități a bărbaților. Mitologia, așa cum o văd eu, nu face o mare distincție între bărbații homosexuali și cei heterosexuali.

În această carte vorbesc despre Bărbatul Neîmblânzit², iar distincția dintre bărbatul sălbatic și Bărbatul Neîmblânzit este crucială

¹ În original, *grief*. (N. red.)

² În România, literatura de specialitate dedicată acestei teme a drumului maturizării bărbatului sau femeii a preferat de obicei să se refere la „bărbatul sălbatic” sau la „femeia sălbatică”, și nu la „bărbatul neîmblânzit” sau la „femeia neîmblânzită”. În cazul traducerilor din limba engleză în limba română, a fost vorba despre

de la un capăt la altul al acesteia. Modul sălbatic este foarte vătămător pentru suflet, pământ și omenire; putem spune că, deși bărbatul sălbatic este rănit, el preferă să nu-și examineze rana. Bărbatul Neîmblânzit, care și-a examinat rana, seamănă mai mult cu un preot Zen, cu un șaman sau cu un pădurar decât cu un sălbatic.

Cunoașterea despre modul în care poți construi un cuib într-un copac, despre cum să zbori către locul de iernare, despre cum să performezi dansul de împerechere, toate aceste informații sunt stocate în rezervorul creierului instinctual al păsării. Dar ființele umane, simțind de câtă flexibilitate ar putea avea nevoie pentru a face față noilor situații, au decis să înmagazineze acest tip de cunoaștere în afara sistemului instinctual, l-au depozitat în povești. Poveștile – fie ele povești cu zâne, legende, mituri, povești de spus la vatră – constituie un rezervor în care păstrăm modalități noi de a reacționa, pe care le putem adopta atunci când cele convenționale și obișnuite se uzează.

Unii dintre cei mai mari cercetători ai acestui rezervor din ultimele secole au fost: George Groddeck, Gurdjieff, Carl Jung, Heinrich Zimmer, Joseph Campbell și Georges Dumezil. Primul profesor de la care am deprins interpretarea poveștilor a

preferința de a-l traduce pe „wild” prin „sălbatic”, așa cum s-a întâmplat în cazul traducerii *Femei care aleargă cu lupii. Povești și arhetipuri ale femeii sălbatice*, a Clarisei Pinkola Estes, la Editura Niculescu, 2017. În cazul traducerii de față această opțiune nu mai era la îndemână, întrucât Robert Bly face de la început distincția între „the wild man” și „the savage man”, obligându-ne astfel să renunțăm la a-l traduce pe „wild” prin „sălbatic”, din moment ce anglicismul „savage” îi corespunde direct lui „sălbatic”, având aceeași rădăcină comună a latinescului „salvaticus”, o alterare a lui „silvaticus”, care se traduce prin „din pădure”, „al pădurii” și care se referă la o persoană complet needucată, nesupusă, de neoprit prin intermediul regulilor și cutumelor sociale. Or, așa cum apare la Robert Bly, conceptul de „wild man” se referă la o persoană, la un bărbat care nu este *complet* supus regulilor sociale, care nu este *complet* îmblânzit și care își păstrează o anumită doză de libertate, rămânând și în contact cu propriile chemări instinctuale, nu doar cu cerințele juridice și morale ale societății în care este inserat. Astfel, „bărbatul neîmblânzit” nu apare ca un sălbatic lipsit de contactul cu orice formă de civilizație, cultură și regulă, ci ca un bărbat care, deși știe să trăiască într-o societate, nu se lasă complet supus așteptărilor acesteia, păstrându-și o doză de neîmblânzire și de libertate. (N. tr.)

fost Marie-Louise von Franz¹, motiv pentru care am încercat să fiu la fel de fidel poveștilor despre masculinitate cum a fost ea, în numeroasele ei cărți, poveștilor despre feminitate.

Această carte se hrănește din experiența unei întregi comunități de bărbați, mulți lucrând în acest domeniu cu mult înainte ca eu să îl pătrund. Printre pionieri s-a numărat Alexander Mitscherlich, analist german, care a murit în 1981, dar și mulți gânditori de limbă engleză. Sunt îndatorat profund bărbaților alături de care am învățat cu bucurie în ultimii opt ani: Michael Meade, James Hillman, Terry Dobson, Robert Moore și John Stokes, printre mulți alții. Îi mulțumesc lui Keith Thompson pentru interesul său față de acest subiect; primul capitol este o rescriere a interviului său cu mine. Și îi mulțumesc editorului meu, William Patrick, pentru entuziasmul și pentru capacitatea sa de a vedea lucrurile în profunzime.

De asemenea, le sunt recunoscător bărbaților care au avut suficientă încredere în mine, în abilitățile mele de ascultare, și care m-au onorat spunându-mi propriile lor povești sau care, pur și simplu, au cântat, au dansat ori au plâns. Chiar dacă în această carte pun înainte o cale inițiativă desfășurată în 8 etape, alți bărbați ar putea vedea o ordine diferită a acestor stadii sau etape complet diferite. Străbatem drumul mergând pe el. Antonio Machado a spus:

*Călătorule, nu există niciun drum, doar urmele vântului
pe mare.*

Robert Bly

¹ Vezi în acest sens și cărțile *Psihic și materie* (2016), *Dimensiunile arhetipale ale psihicului* (2014) și *Psihoterapie. Experiența unui practicant jungian* (2013) de Marie-Louise von Franz, cărți apărute la Editura Herald, în colecția *Jungiana*. (N. red.)

CAPITOLUL 1

PERNA ȘI CHEIA

Vorbim pe larg despre „Bărbatul American”, de parcă am putea repera o calitate constantă care a rămas stabilă de-a lungul zecilor de ani sau chiar și numai pentru o decadă.

Bărbații zilelor noastre au virat foarte departe de bătrânul fermier, saturnian, mândru de introversia sa, care a sosit în New England în 1630 și care era în stare să stea timp de trei slujbe pe zi într-o biserică neîncălzită. În Sud, s-a dezvoltat un cavaler expansiv, strâns legat de mamă. Niciunul dintre acești doi „bărbați americani” nu seamănă cu antreprenorul feroviar lacom care s-a dezvoltat ulterior în Nord-Est și nici cu nesăbuiții coloniști din Vest ai culturii aruncatului cu capul în înainte.

Până și în era noastră modelul acceptat a cunoscut schimbări dramatice. De pildă, în anii '50, un personaj american a apărut cu suficientă consistență, încât să devină un model al masculinității adoptat de mai mulți bărbați: „bărbatul anilor '50”.

Se ducea la muncă dis-de-dimineață, muncea responsabil, își întreținea soția și copiii și punea preț pe disciplină. Regan este un fel de versiune mumificată a acestui tip perseverent. Acest tip de bărbat nu vedea bine sufletul femeilor, dar le aprecia corpurile. Iar viziunea sa asupra culturii și rolului Americii în cadrul acesteia era copilărească și optimistă. Multe dintre calitățile sale erau puternice și pozitive, dar pe dedesubtul șarmului și al blufului se aflau, și încă se mai află, multă izolare, privare și pasivitate. Fără un dușman, nu simte că trăiește.

Era de așteptat ca „bărbatului anilor '50” să îi placă fotbalul, să fie agresiv, să sară la nevoie pentru Statele Unite, să nu plângă niciodată și să ofere întotdeauna. Însă din această imagine a bărbatului lipseau un spațiu al receptării și un spațiu al intimității. Personalității îi lipsea un anume sens al curgerii. *Psyche*-ului¹ îi lipsea compasiunea, într-un mod care a încurajat angajarea dezzechilibrată în Războiul din Vietnam, la fel cum, mai târziu, lipsa a ceea ce am putea numi spațiul „grădinii” din interiorul minții lui Regan a dus la împietrirea sa și la brutalitatea față de cei lipsiți de putere din El Salvador, față de oamenii bătrâni din America, față de șomeri, față de copiii de școală și, în general, față de oamenii săraci.

Bărbatul anilor '50 avea o viziune clară despre ce este bărbatul și despre care sunt responsabilitățile acestuia, dar izolarea și unilateralitatea viziunii sale erau periculoase.

În anii '60 a apărut un alt tip de bărbat. Risipa și violența Războiului din Vietnam i-au făcut pe bărbați să se întrebe dacă știau ce este cu adevărat un bărbat matur. Dacă faptul de a fi bărbat a însemnat experiența Războiului din Vietnam, își doreau ei atunci vreo parte din acest fel de a fi? Între timp, mișcările feministe i-au încurajat pe bărbați să se uite cu adevărat la femei, forțându-i să devină conștienți de îngrijorările și suferințele pe care bărbatul anilor '50 a căutat să le evite. Pe măsură ce au început să examineze istoria femeilor și sensibilitatea acestora, unii bărbați au început să remarce propria lor parte feminină și să îi acorde atenție. Acest proces continuă până în ziua de azi și așa zice că, într-un fel sau în altul, cei mai mulți bărbații ai prezentului sunt implicați în el.

Este ceva minunat în această dezvoltare – mă refer la practica bărbaților de a primi și de a cultiva propria lor conștiință feminină,

¹ Am preferat ca, de fiecare dată când autorul folosește în original conceptul „psyche” sau derivatele acestuia, să nu îl traduc prin substantivul „psihic”, care se referă mai degrabă la viața psihică, la dinamica proceselor interioare conștiente și inconștiente. În felul acesta am căutat să salvez celălalt sens al conceptului, derivat din grecescul *psyche*, și anume cel de suflet, spirit, viață a sufletului. De altfel, în literatura psihologiei analitice conceptului „psyche” îi este prezervată această ambivalență. Când este vorba doar despre dimensiunea lăuntrică a psihicului uman, fără vreo trimitere către suflet sau viața sufletului, în loc de noțiunea de „psyche” este folosit substantivul „psihic”. (N. tr.)

căci acest lucru este important –, însă am senzația că aici este și ceva greșit. Bărbatul ultimilor douăzeci de ani a devenit mult mai grijuliu, mult mai gentil. Însă prin acest proces el nu a devenit și mai liber. Este un băiat de treabă care o mulțumește nu doar pe mama lui, ci și pe tânăra femeie cu care trăiește.

În anii '70 am început să văd peste tot în țară un fenomen pe care am putea să-l denumim ca „bărbatul-*moale*”. Uneori, chiar și azi când mă uit la publicul dintr-o sală, observ că probabil jumătate dintre tinerii bărbați sunt dintre cei pe care eu îi numesc *moi*. Sunt oameni drăguți, valoroși – îmi place de ei –, nu sunt interesați în a face rău pământului sau în a porni războaie. În toată ființa lor și în felul lor de a fi, au o atitudine gentilă față de viață.

Însă mulți dintre acești bărbați nu sunt fericiți. Observi foarte repede lipsa de energie din ei. Sunt protectori ai vieții, dar nu sunt și dătători de viață. În mod ironic, adesea poți vedea astfel de bărbați alături de femei puternice care emană într-adevăr energie.

Avem în fața noastră un tânăr cizelat, superior tatălui său din punctul de vedere al legăturii cu mediul, sensibil la întreaga armonie universală și care totuși are foarte puțină vitalitate de oferit.

Femeia puternică sau dătătoare de viață care a absolvit anii '60, ca să spunem așa, sau care a moștenit un spirit mai bătrân, a jucat un rol important în producerea acestui bărbat capabil să protejeze viața, dar incapabil să dea viață.

Îmi amintesc de un abțibild din anii '60 pe care scria „FEMEILE SPUN DA BĂRBAȚILOR CARE SPUN NU”. Recunoaștem că a fost nevoie de mult curaj pentru a rezista cererii de înrolare, ceea ce însemna să mergi la închisoare sau să te muți în Canada, la fel cum a fost nevoie de mult curaj pentru a accepta cererea de înrolare și pentru a te duce în Vietnam. Dar femeile din anii '80 spuneau în mod clar că îi preferă pe bărbații mai *moi* și mai receptivi.

Așa că dezvoltarea bărbaților a fost oarecum afectată de această preferință. Bărbăția nonreceptivă era echivalată cu violența, iar bărbăția receptivă era răsplătită.

Unele femei energice – atât cele de atunci, cât și cele din anii '90 – i-au ales și încă îi aleg pe bărbații *moi* să le fie iubiți și, într-un fel, să le fie fii. Noua distribuție a energiei *yang* în cadrul cuplurilor nu

s-a întâmplat în mod accidental. Din diferite motive, tinerii bărbați și-au dorit femeii mai puternice, iar femeile și-au dorit bărbați mai *moi*. O perioadă a părut a fi un aranjament simpatic, dar am trăit cu el suficient de mult, încât să ne dăm seama că nu funcționează.

Am aflat prima oară despre chinul bărbaților „moi” când și-au spus poveștile în primele întruniri de bărbați la care am participat. În 1980, Comunitatea Lama din New Mexico m-a rugat să țin o conferință, primul lor eveniment de acest fel, doar pentru bărbați, în cadrul căreia au fost prezenți aproximativ 40 de participanți. În fiecare zi ne-am concentrat asupra unui zeu grec și asupra unei povești vechi, iar după-amiaza târziu ne adunam pentru a discuta. Când bărbații mai tineri vorbeau, nu era ceva neobișnuit în cazul lor ca ei să plângă vreo cinci minute. Cantitatea de jale și de chin din acești bărbați mai tineri mă uimea.

O parte din jalea lor provenea din îndepărtarea de propriii tați, pe care au simțit-o acut, însă, de asemenea, o parte venea din problemele lor din căsnicie sau din relațiile de cuplu. Ei învățaseră să fie receptivi, însă receptivitatea nu fusese îndeajuns pentru a le susține mariajul în vremuri tulburi. În orice relație este nevoie, din când în când, și de ceva *ferocitate*: atât bărbatul, cât și femeia au nevoie de această parte din ei. Iar în momentul în care acest ceva a fost necesar, tânărul bărbat nu a avut suficient. El era hrănitor, însă de altceva era nevoie – atât pentru relația sa, cât și pentru viața sa.

Bărbatul „moale” era capabil să spună „îți pot simți durerea și consider că viața ta este la fel de importantă ca a mea, voi avea grijă de tine și te voi mângâia”. Însă el nu putea spune ce își dorea cu adevărat și nu se putea ține de acel ceva. *O astfel de determinare* era o chestiune diferită.

În *Odiseea*, Hermes îl instruește pe Odiseu ca, atunci când se va apropia de Circe, care reprezintă un anumit tip de energie matriarhală, să își ridice sau să își arate sabia. În perioada acelor întâlniri timpurii din New Mexico era dificil pentru mulți dintre bărbații tineri să distingă între a arăta sabia și a răni pe cineva. Un bărbat, genul de încarnare a unei anumite atitudini spirituale a anilor '60, unul care timp de un an a trăit efectiv într-un copac din afara orașului Santa Cruz, nu a fost în stare să întindă brațul atunci când a avut de ținut o sabie. Învățase atât de bine să nu rănească pe nimeni,

încât nu a putut ridica oțelul, fie doar și pentru a reflecta lumina Soarelui în el. Însă a arăta o sabie nu înseamnă în mod necesar a te lupta. Gestul poate, de asemenea, sugera o veselă determinare.

Itinerarul pe care mulți bărbați americani l-au făcut pe calea moliciunii sau a receptivității, sau a „dezvoltării laturii feminine” a reprezentat o călătorie extrem de valoroasă, însă a mai rămas de făcut mult din acest drum. Iar o etapă nu este oprirea finală.

GĂSIREA LUI IRON JOHN

Una dintre poveștile care vorbesc despre o a treia posibilitate pentru bărbați, despre un al treilea mod, este povestea „Iron John”, numită și „Hans cel de fier”. Deși a fost culeasă pentru prima dată de Frații Grimm în jurul anului 1820, povestea ar putea avea 10 000 sau 20 000 de ani vechime.

Încă de la început aflăm că ceva ciudat se întâmpla într-o zonă îndepărtată a pădurii de lângă castelul Regelui. Când vânătorii pătrund în acea zonă, ei dispar și nu se mai întorc niciodată. Douăzeci alții pornesc pe urmele primului grup și nici ei nu se mai întorc. Cu timpul, oamenii ajung să creadă că în acea parte a pădurii ceva e necurat, motiv pentru care „stau departe de acel loc”.

Într-o zi, un vânător străin apare la castel și spune:

— Ce-i de făcut pe-aici? E ceva pe măsura curajului meu?

Regele îi răspunde:

— Ei bine, aș putea să-ți spun despre pădure, dar există o problemă. Cei care se duc acolo nu se mai întorc. Șansele să te întorci sunt mici.

— Eu nu știu de frică, răspunde tânărul bărbat.

Astfel că pornește spre pădure și, interesant, se duce singur, luându-și doar câinele. Tânărul bărbat și câinele său hălăduiesc prin pădure și trec pe lângă un iaz. Deodată, o mână iese din apă, apucă iute câinele și îl trage înăuntru.

Tânărul bărbat nu-și pierde cumpătul. Spune doar: „Acesta trebuie să fie locul”. Iubindu-și câinele și nedorindu-și să îl abandoneze, vânătorul se duce la castel, ia cu el alți trei bărbați echipați

cu găleți și revine pentru a scoate apa din iaz. Oricine a încercat așa ceva știe că un astfel de efort „cu găleata” este o muncă foarte înceată.

După un timp, ceea ce gălesc pe fundul iazului este un bărbat mare, acoperit cu păr din cap până-n picioare. Părul lui este roșiatic – seamănă puțin cu fierul ruginit. Îl duc pe bărbat la castel, unde e ținut prizonier. Regele îl pune într-o cușcă de fier în curtea castelului, îl numește Iron John și îi dă Reginei cheia respectivei cuști.

Să oprim povestea aici pentru o clipă.

Când un bărbat contemporan se uită în *psyche*-ul său, el poate găsi sub apa sufletului său, dacă toate condițiile sunt îndeplinite, un străvechi bărbat păros, care zace într-o zonă pe care nimeni nu a mai vizitat-o de multă vreme.

Sistemele mitologice asociază părul cu ceea ce este instinctiv, sexual și primitiv. Astfel, ceea ce eu sugerez este faptul că fiecare bărbat modern are, la fundul *psyche*-ului său, o ființă mare și primitivă acoperită cu păr de sus până jos. Ceea ce trebuie să facă bărbații anilor '80 sau '90 este să ia contact cu acest Bărbat Neîmblânzit. Procesul de excavare este încă la început în cultura noastră contemporană.

Așa cum povestea ne sugerează într-un mod foarte delicat, în jurul acestui bărbat păros se iscă mai mult de o ușoară teamă, așa cum se întâmplă în cazul oricărei schimbări. Când bărbatul începe să își dezvolte receptivitatea și trece peste neliniștea inițială, de obicei descoperă că experiența este una minunată. Începe să scrie poezie, să iasă și să stea pe malul mării, nu mai simte nevoia să fie deasupra de fiecare dată când face sex, devine empatic – este o lume nouă, surprinzătoare și plină de zumzet.

Dar a coborî, prin apă, pentru a ajunge la Bărbatul Neîmblânzit este ceva foarte diferit. Ființa care ni se arată ne înfricoșează și ne apare și mai înfricoșătoare acum, când corporațiile depun atâta efort pentru a-l „produce” pe bărbatul igienizat, lipsit de păr și superficial. Atunci când un bărbat își acceptă receptivitatea sau ceea ce uneori numim femeia interioară, adesea el se simte mai cald, mai plin de compasiune, mai viu.